

מסורת הש"ס

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

ק.

עין משפט
נר מצוה

י"א מ"י פ"ה מהלכות
ש"ס הלכה ה' סג
עין עד טו"ע י"ד סי'
רמב"ם סוף טו:

תורה אור השלם

1. ויהי הוא מספר למלך
את אשר הניח את המפתח
הזהב האשה אשר הניח
את בנה צעקת אל
המלך על ביתה ועל
שדה ואמר גחזי אדני
המלך זאת האשה וזה
בנה אשר הניח
אליו: מלכים ב ח ה
2. ועל הנחל יעלה על
שפתו מזה ומזה כל עץ
מאכל לא יבול עלהו
ולא יתם פרוי לחדשיו
יבבר כי מימיו מן
המקדש הקדוש יוצאים
לרחוק: יחזקאל מז יב
3. ושמותי כדבר
שמשתקן ושמעך לאבני
אקדח וכל גבולך לאבני
חפץ: ישעיהו נב יב
4. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוצאתי אתכם מארץ
מצרים מהייתם לכם
עבדים ואשרב ממת
עלכם ואולך אתכם
קוממיות: ויקרא כו יג
5. אשר בגניו בנטעים
בגדליהם בגבעותיהם
בגנותיו בכותלי מחשבות
תבנית היכל:
תהלים קמד יב
6. שוקיו עמודי שש
מסדירם על אדני פו
מראשו כלבנון בחור
באריהם:
7. ירוחן מדשן ביתך ונחל
עדיך תשקם:
תהלים לו ט
8. ברוך אדני יום יום
ועמם לנו האל ישועתנו
תהלים סח כ
9. מי מרד בשלעל מים
ושמים בורת תכן וכל
בשלש עפר הארץ וקשל
בפלס הרים וגבעות
במאונות: ישעיהו מ"ב
10. להנהייל אהבי יש
ואצרתיהם אֱמֵלֵא:
משלי ח כא
11. בסאסאה בשלחה
תריבנה הגה ברוחו
הקשה ביום קרים:
ישעיהו כח ח

הוי: כנגד היכל וכו'. שכן היה אורח כל ההיכל עם הכותלים
דכתיב (מלכים א' ו) והצית אשר צנה המלך שלמה לה' ששים אמה
ארכו וכותל מזרח שש אמות וכותל מערב שש אמות ואמה אחת
ערקסין הרי י"ג אמות ואולם עשר אמה רוחב וכותל האולם שש הרי

כ"ט ומאחורי האולם תא אחד רחבו
שש וכמלה ה' הרי מ' וס' אמה של
אורך הצית הרי מלה והיאך יכולין
לכוף קומתן וליכנס צפתם שאין לו
אלה רוס עשרים כלאמרת: **אשר
בנינו**. כלומר בנינו שלנו יהיו לעמיד
כאלונות גבוהין מגדלים: **ובנוסיו**.
בזנות שלנו כזויות המחוטבות לנצחית
היכל כלומר ככותל ההיכל מחוטבות
כמו (דברים כט) מחוטב עץ. לישנא
אחרתא להיכל דצית שני קאמר דקיס
לן היכל ס' אורך כרום מלה הוא:
לכו דצי ויקא. לחלונות שהשמש והאור
נכנסין בהן אלל השערים גבוהים
יותר: [לפסיר פה של מטה]. להסיר
מה של מטה. רחם של העקרנות
האכולות מן העלין נפקדות: **איתמר
נמי חוקים וכו'**. והיינו הך דלעיל
לתרופה: **מראשו כלבנון**. וכתיב
לעיל מיניה שחורות כעורב וסמך
ליה חכו מממקים: **יריון מדשן ציפך**.
אמר לי ציפך דלעיל מינה מהאי קרא
מיירי עניינא דמרעיש את ענמו
וקאמר ירויון מדשן ציפך שהקצ"ה
משציען לעוה"צ: **מלא עומסו**. מלא
חופנו של הקצ"ה עוזה: **וכי אפשר
לומר**. הן. היפך הדם יכול לקבל
מלא עומסו של הקצ"ה והרי אין
לו מקום ליתן דכל העולם כולו אינו
אלל כמורת ועד אגודל: **ה' צלותן
עולמות יתן ללדק את העומס:
במה שאדם מודד**. אס מדד ונתן
לדקה לעני מלא חפניו הקצ"ה מודד
בחפניו ונתן לו: **וכי אפשר לומר
כן**. שיהא הקצ"ה נותן לאדם מלא
חפניו והלא אינו יכול לסגול כל כך:
הוי

האי משכחינן לימים הפליגה ספינתו בים חזינהו למלאכי השרת דקא מנסרי אבנים טובות ומרגליות אמר להו
הני למאן אמרי עתיד הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים כי הדר אשכחיה לר' יוחנן דיתבי וקא דריש א"ל
רבי דרוש ולך נאה לדרוש כשם שאמרת כך ראיתי אמר לו ירקה אם לא ראית לא האמנת מלגלג על
דברי חכמים אתה י"הב ביה עיניה ועשאו גל של עצמות מיתבי וואולך אתכם קוממיות ר"מ אומר מאתים
אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר ק' אמה כנגד היכל וכותליו שנאמר **אשר בנינו**
בנוסיעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל וגו' כי קאמר ר' יוחנן לכו דבי זיקא מאי
ועלהו לתרופה ר' יצחק בר אבדימי ורב חסדא חד אמר להתיר פה של מעלה וחד אמר להתיר פה של
מטה איתמר **ה' (נמי) חוקיה** אמר להתיר פה אילמין בר קפרא אמר להתיר פה עקרות ר' יוחנן אמר לתרופה ממש
מאי לתרופה ר' שמואל בר נחמני אמר לתואר פנים של בעלי הפה דרש ר' יהודה ברכי סימון כל המשחיר
ר' תנחום בר חנילאי כל המרעיש עצמו על דברי תורה בעולם הזה הקב"ה משיביו לעולם הבא שנאמר **יריון**
מדשן ביתך ונחל עדיך תשקם כי אתא רב דימי אמר עתיד הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק מלא עומסו שנאמר
ברוך ה' יום יום יעמם לנו האל ישועתנו סלה א"ל אביי וכו' אפשר לומר כן והלא כבר נאמר **מי מרד בשעלו**
מים ושמים בזרת תכן אמר מאי טעמא לא שכוחת באגדתא דאמרי במערבא דרבא בר מרי **עתיד**
הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק ג' מאות ועשרה עולמות שנא' **להנהייל אוהבי יש ואצרותיהם** אמלא יש בגימטריא
תלת מאה ועשרה הוי תניא **ה' מאיר** אומר במדה שאדם מודד מודדין לו דכתיב **בסאסאה בשלחה תריבנה**
אמר ר' ה' יהושע וכו' אפשר לומר כן אדם נותן מלא עומסו לעני בעולם הזה הקב"ה נותן לו מלא עומסו לעולם
הבא והכתיב **שמים בורת ה' תכן** ואתה אי אומר כן איזו היא מדה מרובה מדת טובה או מדת פורענות

הוי

לא שרו לן עורבא. לא אמרו לנו שום חידוש שלא מלינו צמורה
(דשרינן עורבא): **נדקא שרינא לנו עורבא**. שהימר זה אינו מלוי
צמורה אלא סופרים אמרוהו: **כגון דאמר הנהו רבנן**. כלדס שאומר
אותו ת"ח דלשון צוי הוא זה שהיה לו לומר צמורינו צמקוס פלוני.

ל"א כגון דאמר הני רבנן דכשהוא
מספר שום דבר מרבנן אומר הני
ולשון גנאי הוא הני אלל הנהו רבנן
אינו גנאי: **כי מוט מגלת אסתר**.
לתקן לה מטפתא אמרי הא מגלת
אסתר לא ציעא מטפתא כלומר בלשון
ציעא א"ל לרב יהודה הא דחאי לא
צריכא מטפתא כגון האחרות ולשון
גנאי הוא דהוא להו למימר לרבס בלשון
שאלה כך צריכה או אינה צריכה:
מעין צית ה' יאל והסקה את נחל
שטים (ויאל ד): **מגדים**. דינטר"ס
בלע"ז כל מיני פירות ממוקים: **יצבר**.
בכל חדש וחדש יתבטלו צו פירות:
בשמו. שאומר פלוני ואינו אומר מורי
רבי פלוני: **א"ל הווא סבא ישר וכן**
אמר רבי יוחנן. כדכריך ור' יוחנן
נמי הכי קאמר כלאמרת מ"ר. ולא
גרסינן וכן אמר רבי יוחנן ישר: **כי
האי גוואל**. מי מיחוי כלאפיקורסא: **אלל
אי שמעי לך מדי הא שמעי לך**: **לגלג
עליו אוסו סלמדי**. אדרבי יוחנן דהיינו
אפיקורסא: **דכדכ**. אכן עוזה וכן
שמה: **שמשוסיך**. חלונות שהשמש זורח
בהם [ד] כמו (תהלים פד) שמש ומנן
היינו שמש ממש. (ל"א) כלבני אקדח
שהקצ"ה חוקקן כצמקדס עד שחוקק
בהם עשר כרום עשרים: **לינללמא**.
עוף קטן: **גל של עצמות**. שמת
לדס שמת נעשה גל של עצמות:
קוממיות. שתי קומות של אדם הראשון
כלאמרין בחגיגה (דף כ"ג) שמיעטו
הקצ"ה והעמידו על מלה אמה שנאמר
ומשת עלי כפך כף בגימטריא הכי

שלשים על שלשים אמות וחוקק בהם עשר ברום עשרים ומעמידן בשערי
ירושלים שנאמר **ושמתי כדכוד שמשותך ושעריך** לאבני אקדח וגו'
לגלג עליו אותו תלמיד אמר השתא כביעתא דציילצלא לא משכחינן כולי

האי משכחינן לימים הפליגה ספינתו בים חזינהו למלאכי השרת דקא מנסרי אבנים טובות ומרגליות אמר להו
הני למאן אמרי עתיד הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים כי הדר אשכחיה לר' יוחנן דיתבי וקא דריש א"ל
רבי דרוש ולך נאה לדרוש כשם שאמרת כך ראיתי אמר לו ירקה אם לא ראית לא האמנת מלגלג על
דברי חכמים אתה י"הב ביה עיניה ועשאו גל של עצמות מיתבי וואולך אתכם קוממיות ר"מ אומר מאתים
אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר ק' אמה כנגד היכל וכותליו שנאמר **אשר בנינו**
בנוסיעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל וגו' כי קאמר ר' יוחנן לכו דבי זיקא מאי
ועלהו לתרופה ר' יצחק בר אבדימי ורב חסדא חד אמר להתיר פה של מעלה וחד אמר להתיר פה של
מטה איתמר **ה' (נמי) חוקיה** אמר להתיר פה אילמין בר קפרא אמר להתיר פה עקרות ר' יוחנן אמר לתרופה ממש
מאי לתרופה ר' שמואל בר נחמני אמר לתואר פנים של בעלי הפה דרש ר' יהודה ברכי סימון כל המשחיר
ר' תנחום בר חנילאי כל המרעיש עצמו על דברי תורה בעולם הזה הקב"ה משיביו לעולם הבא שנאמר **יריון**
מדשן ביתך ונחל עדיך תשקם כי אתא רב דימי אמר עתיד הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק מלא עומסו שנאמר
ברוך ה' יום יום יעמם לנו האל ישועתנו סלה א"ל אביי וכו' אפשר לומר כן והלא כבר נאמר **מי מרד בשעלו**
מים ושמים בזרת תכן אמר מאי טעמא לא שכוחת באגדתא דאמרי במערבא דרבא בר מרי **עתיד**
הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק ג' מאות ועשרה עולמות שנא' **להנהייל אוהבי יש ואצרותיהם** אמלא יש בגימטריא
תלת מאה ועשרה הוי תניא **ה' מאיר** אומר במדה שאדם מודד מודדין לו דכתיב **בסאסאה בשלחה תריבנה**
אמר ר' ה' יהושע וכו' אפשר לומר כן אדם נותן מלא עומסו לעני בעולם הזה הקב"ה נותן לו מלא עומסו לעולם
הבא והכתיב **שמים בורת ה' תכן** ואתה אי אומר כן איזו היא מדה מרובה מדת טובה או מדת פורענות

- (א) [נכרות מנ: וש"נ],
(ב) [נשטות הדפוס: (א) צ"ב
ע"ה, (ד) צ"ב ע"ה, ע"ש
שבת לז, נכרות מנ],
(ג) [נמנות מנ. ע"ש],
(ד) [נמנוהו ליהל], (ה) [משהו
סוף עוקרס וצ"ע וע"ה ב"ס
סדר למשה יסוד נכון על
זה], (ו) [סוטה ח: וס'
אמר רבי אומר אמנם שם
טו: דמקור דשמע"י לר"מ
כ"י משמע דצי דהא עיקר
וע"ש בנשי"י וכן איתא ג"כ
במסכתא שם פ"ג],
(ז) [צ"ל איהו], (ח) [צ"ל
אמר ד"ה כי מוט], (ט) [צ"ל
אמר ד"ה שמשוסיך],
(י) [צ"ל מעלה], (יא) [ע"ה שטי'
מנחות מנ], (יב) [ע"ה שטי'
שם], (יג) [צ"ל שלל מלות
ועשר בלחות וכו']

גליון הש"ס

גב' ה' הקורא רבו בשמו.
ע"י צימות מ ע"צ תד"ה
אמר:

הגהות הגר"א

- [א] גב' ישר. נמחק:
[ב] שם יהושע נמחק:
[ג] שם בורת מנ ומה.
כ"ב א"ל ר"י ומה:
[ד] ר"ה ד"ה שמשוסיך
כ"י ור"ה כהנא. כ"ב ע"י
רש"י בע"י:

לעזי רש"י

דינטר"ס [דינטיירייר].
פירות מתוקים.

מוסף רש"י

ישר. יפה אמרת (שבת
סג) ספיר קאלמרת (פסחים
נח) חזקין ענה. וחוקק
בהם עשר. של רחם,
ברום עשרים. והיינו
אקדח, לשון קודש שחוקק
בהם, ומשמע נמי אכן עוזה
שמאריה כאל קודמת, כמו
(ישעיהו ג) קודמי אש
ורשבים י"ב עה). אקדח.
קרינוקל"א בלע"ז ומהרגס
יומן אבני גומלה (שם).
כביעתא דציילצלא. ציפך
עוף קטן ששמו תאליל
(שם). גל של עצמות.
כמת שנקב בשו"ת וספ'
מזמן הרבה (שבת כ"ד).
להתיר פה של מעלה.
פה אלמנס. שלל אלס האולס
ממנו נפסל (מנחות צח).
פה של מטה. פה רחם
של עקמות (שם). חזקיה
אמר כ"י. חוקי ובר
קפלה מפרשא מלימיו
טפי ויהי היל (שם).
בסאסאה. בתוך אמה
סאה ענמה כסאה משלמה
לכדון תריבנה (סוטה ח:).